

OBSAH

Úvodem	5
Zur Einführung	12
Introduction	22
Stav pramenů a literatury	29
1. [1890–1918] (Vladimír Lébl). Prameny k hudebnímu životu - Prameny k uměleckým osobnostem - Stav ediční aktivity - Literatura k období jako celku - Literatura k hudebnímu životu - Literatura o uměleckých osobnostech - Hudební věda a kritika	
2. [1918–1945] (Oldřich Pukl, D: M. K. Černý, Jaroslav Jiránek, Josef Bek, Stanislava Zachařová, M: Vladimír Lébl). Prameny primární - Literatura. Její rozvržení - Literatura syntetická před rokem 1945 - Literatura monografická před rokem 1945 - Literatura syntetická po roce 1945 - Literatura monografická po roce 1945 - Prameny a literatura k době okupační - Celkové zhodnocení	
Bibliografie (Marie Skalická)	44
Kapitola I. Hudební život	
§ 1. Změny v charakteru hudebního života (Vladimír Lébl)	53
Vstupní situace (D: M. K. Černý) - Hostinského idea moderní české hudby - Nové hnací síly vývoje - Růst a přeměny hudebního života - Manifestační akce - Národopisná výstava - Český hudební festival - Expanze české hudby - Nerovnoměrnosti růstu - Kroměříž - Situace v Čechách - Česko-německé konflikty	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 2. Sociální postavení hudebníků (Vladimír Lébl a Oldřich Pukl)	63
Obecná situace - Honoráře hudebníků - Platy - Sociální péče - Daně - Autorské právo - Stavovské organizace	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 3. Hudba denního života (Lubomír Fendrych a Josef Kotek, D: Václav Pletka)	69
Vymezení pojmů - Hudba bytová a umělecká - Objektivní podmíněnosti - Postavení tradičního folklóru - Pololidová tvorba - Popěvky a kuplety zpěvních síní a kabaretů - Karel Hašler - Červená sedma - Divadelní kuplet - Zábavná a taneční hudba - František Kmoch - Julius Fučík - Salónní hudba - Společenský zpěv měšťanský - Sokolská píseň - Dělnická píseň	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 4. Církevní hudba (Vladimír Lébl)	78
Purismus církevní hudby - Motu proprio - Cecilianismus a cyrilismus - Kvantita církevní hudby - Varhanické školy	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 5. Koncertní život (Vladimír Lébl, M: Oldřich Pukl)	81
Změny v charakteru koncertního života - Hudební instituce: Umělecká beseda, ediční činnost, kon-	

certy - Český spolek pro komorní hudbu - Další pražské spolky - Spolky mladé generace: Lošťáková skupina, Klub mladých - Hudební tělesa: Hlahol pražský, repertoár - Česká filharmonie, dramaturgie - Orchesterální sdružení - České kvarteto, složení souboru, význam Českého kvarteta a další komorní soubory - Koncertní život v Brně a na Moravě - Beseda brněnská - Klub přátel umění - Další moravské spolky - Přední sólisté

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 6. Hudební divadelnictví (Vladimír Lébl) - - - - - 95

Hudebně divadelní provoz českých zemí - Národní divadlo v Praze: nové vedení, Kovařovic a Nejedlý, celkové hodnocení Kovařovicovy éry, repertoár, číselná bilance - Nové německé divadlo - Vinohradské divadlo - Operní dění v Brně a Plzni

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 7. Hudební školství (Vladimír Lébl, M: Oldřich Pukl) - - - - - 102

Pražská konzervatoř - Varhanická škola - Hudební školy soukromé - Hudební školy městské - Hudební výchova na všeobecně vzdělávacích školách

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 8. Hudební věda a kritika - - - - - 107

Hudební věda na pražské universitě (Vladimír Lébl, M: Oldřich Pukl) - Otakar Hostinský (Jiří Bajer, D: Vladimír Lébl) - Zdeněk Nejedlý (Vladimír Lébl, M: Jiří Bajer) - Otakar Zich (Jiří Bajer, D: Vladimír Lébl a Jaroslav Zich) - Poznávání české hudební minulosti (Vladimír Lébl) - Hudební teorie (Karel Risinger) - Česká hudební terminologie (Vladimír Lébl) - Hudební publicistika a kritika (Vladimír Lébl, M: Jiří Bajer)

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 9. Názorové boje a vývojové tendence (Vladimír Lébl) - - - - - 115

Hlavní rysy a projevy názorové diferenciacce - Nejedlého koncepce - Boj o Dvořáka - Tvůrčí situace období - Vztahy k evropské hudební moderně - Gustav Mahler - Richard Strauss - Claude Debussy - Intenzita asimilačních procesů - Druhá generace české hudební moderny - Arnold Schoenberg - Zvláštnosti hudebního vývoje na Moravě (M: Jiří Fukač)

Bibliografie (Oldřich Pukl a Marie Skalická)

Kapitola II. Umělecké osobnosti

§ 1. Tvůrčí vrstvy (Vladimír Lébl) - - - - - 129

Dvořák a Fibich - Doboví epigoni - Zakladatelé české moderní hudby - Druhá generace české hudební moderny a další zjevy - Oskar Nedbal - Karel Kovařovic - František Neumann - Mladí bouřliváci a další - Jaroslav Jeremiáš - Jaroslav Novotný - H. K. Mrázek - Jan Kunc - Emigranti

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 2. Leoš Janáček (Václav Kučera a Vladimír Lébl, M: Jiří Vysloužil) - - - - - 139

Životní a umělecká dráha - Vývojové etapy - Raná tvorba - Janáčkovy názory - Vztah k lidové písni - Nápěvková teorie - Zrání Janáčkovy slohu - Její pastorkyňa a další díla - Další růst sociálně-kritického zaměření Janáčkovy tvorby - Poválečný vrchol - Charakteristika stylu a vývojové zařazení

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 3. Josef Bohuslav Foerster (M: K. Černý, D: Vladimír Lébl) - - - - - 144

Životní a umělecké osudy - Rozsáhlost Foerstrovky aktivity - Skladatelské dílo - Ráz a vývoj Foerstrovky osobnosti - Foerstrovka hudební řeč a hlavní tvůrčí oblasti

Bibliografie (Marie Skalická)

§ 4. Vítězslav Novák (Vladimír Lébl) - - - - -	148
Životní a umělecké osudy - Raný romantismus - Objevení Moravy a Slovenska - Krizová léta a první vrchol - Léta předválečná a válečná - První republika - Mnichov a okupace - Poslední léta - Novákův význam - Hlavní rysy tvůrčího profilu - Vztahy k tradici a k hudební současnosti	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 5. Josef Suk (Zdeněk Sádecký, D: Vladimír Lébl) - - - - -	153
Životní osudy. Suk jako výkonný umělec a pedagog - Raná tvorba - Tvůrčí podněty, vývoj osobnosti a díla - Sukova hudební řeč - Poslední období	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 6. Otakar Ostrčil (Vladimír Lébl) - - - - -	157
Životní dráha - Dirigent a skladatel - Ostrčilův tvůrčí typ - Raná díla - Kunálovy oči - Poupě - Impromptu a Suita c moll - Legenda z Erinu - Poválečná tvorba - Křížová cesta a Honzovo království	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 7. Otakar Zich (Vladimír Lébl, M: Oldřich Pukl) - - - - -	161
Život, činnost vědecká a kritická - Zichův umělecký typ - Malířský nápad a dílo vokální - Vina a Preciézky - Osamělost Zichova zjevu	
Bibliografie (Marie Skalická)	
§ 8. Rudolf Karel (Vladimír Lébl a Jiří Bajer) - - - - -	164
Životní osudy - První období. Rysy Karlova novátorství - Druhé období. Příklon k tradici - Celkový Karlův profil	
Bibliografie (Marie Skalická)	

Kapitola III. Hudební druhy a žánry

§ 1. Vývoj v hudebních druzích a žánrech (Jiří Bajer) - - - - -	169
Obecná zjištění - (Frekvenční tabulka)	
§ 2. Klavírní tvorba (Jaroslav Jiránek) - - - - -	170
Vůdčí postavení Novákova klavírního díla - Vývoj a ústup virtuózního koncertního stylu - Proměny klavírní tvorby pro salónní muzicírování - Intimní klavírní lyrika - Janáčkův svět klavíru	
§ 3. Písňová tvorba (Jelena Holečková-Dolanská, D: Jiří Bajer a Vladimír Lébl) - - - - -	172
Tradice salónní písně - Prvky svérázu - Písňová tvorba Novákova a Foerstrova - Založení novákovské písňové tradice - Ostrčil a Zich - Obecné tendence	
§ 4. Sborová tvorba (Jaroslava Macková, Jiří Bajer a Vladimír Lébl) - - - - -	174
Celková tendence - Sborové dílo Foerstrovo a Janáčkovy - Ostatní autoři	
§ 5. Komorní tvorba (Jiří Bajer, M: Václav Břešťák, D: Vladimír Lébl) - - - - -	176
Výchozí hodnoty - Novák - Suk a Foerster - Další autoři	
§ 6. Orchestrální tvorba (Vladimír Lébl, Karel Risinger a Jitka Ludvová) - - - - -	177
Vzory a východiska - Symfonická báseň - Koncertní přede hry - Symfonie - Suity, serenády a jiné drobné žánry - Koncerty - Závěry	
§ 7. Kantáta a oratorium (Jiří Bajer, M: Jaroslav Smolka) - - - - -	180
Obecná zjištění - Typ dramatizované kantáty - Přístup k básnické předloze - Souvislost s vývojovými změnami v českém písemnictví - Hudební pojetí dramatizované kantáty - Intonační a žánrová konkrétnost hudebních prostředků - Dobový vrchol intonační konkrétnosti v hudebním pojetí dramatizovaných kantát - Změny ve formě	

§ 8. Opera (Jiří Bajer) - - - - -	183
Celková charakteristika vývoje - Destrukce tradičního okruhu námětů - Vývoj a proměna wagnerovského principu u nás - Dva směry psychologicko-realistické opery - Další vývoj Janáčkova operního typu - Další vývoj Foerstrova operního typu - Symbióza literárního symbolismu s hudebním romantismem - Realismus měšťanského salónu - Odklon od romantického hudebně vyjadřovacího kodexu - Operní typ Novákův - Okrajový význam žánrově realistické operní humoresky - Shrnutí	

Kapitola IV. Hudební řeč, stylová charakteristika a estetický ideál doby

§ 1. Hudební řeč (Karel Risinger, D: Jarmila Doubravová a Arnošt Košťál) - - - - -	193
Obecná zjištění - Proměny hudební řeči - Harmonie, melodie a akordika - Polyfonie - Rytmika, metrika a forma v užším slova smyslu - Instrumentace a faktura - Závěry	
§ 2. Formování stylů (Jaroslav Jiránek, M: Karel Risinger a Jarmila Doubravová) - - - -	212
Obecná zjištění - Pozdní romantismus a jeho vyznívání - Česká tvářnost pozdního romantismu - Rozklad pozdně romantického slohu a přechod k impresionismu - Tzv. český impresionismus - Úsilí o nový výrazový sloh - Janáčkův český hudební realismus	
§ 3. Vztahy hudby a řeči (Jiří Bajer) - - - - -	235
Dvě roviny vztahů hudby a řeči - První rovina vztahů - Básnický jazyk lumírovců - Symbolisté - Bezruč - Bezruč a Janáček - Vztahy hudby a prózy - Druhá rovina vztahů hudby a řeči. Řeč jako materiál hudby (Václav Kučera)	
§ 4. Námětové okruhy (Václav Kučera a Jiří Bajer) - - - - -	241
Vymezení pojmu - Ústup vlasteneckých a světoobčanských námětů - Náměty ze života současné společnosti - Náměty přírodní - Další námětové okruhy - Filosofická a mravní reflexe jako předmět hudebního vyjádření - Náměty milostné a autobiografické	
§ 5. Estetický vztah umělecké a bytové hudby (D: Vladimír Lébl a Arnošt Košťál) - -	247
Vztahy umělecké a bytové hudby v klasicismu a romantismu - Zvláštnosti vztahů v oblasti české hudby - Dvořák a bytová hudba - Suk - Ostrčil a další - Rozpory estetických koncepcí - Vývoj v oblasti úprav lidových písní - Kritika Novákova vztahu k lidové písni - Kritika Janáčka	
§ 6. Hudba a společnost (Vladimír Lébl, M: M. K. Černý) - - - - -	253
Dobová omezenost historického rozměru hudby - Národnostní aspekty - Moderna ve svém vztahu k době - Dobové interpretace moderny - Společenská úloha moderny - Vztahy různých druhů umění	
Obrazová příloha	
Seznam vyobrazení (Stanislav Jareš) - - - - -	261
Poznámky k obrazové příloze (Stanislav Jareš) - - - - -	276
Rejstřík (Marie Dulavová) - - - - -	277